

POSLEDNÍ SLOVO

PAPEŽE

PIA XI.

O KATOLICKÉ AKCI

Apoštolský list k biskupům ostrovů Filipinských

z 18. ledna 1939

Přeložil

DR. BEDŘICH VAŠEK

V OLOMOUCI 1939

Velehrad, nakladatelství dobré knihy v Olomouci

Tiskem Lidových závodů tiskařských a nakladatelských, s. s. r. o.

IMPRIMATUR. Olomucii, die 23. Februarii 1939. Dr. Joannes
Martinů, Vicarius generalis. - Nr. 2928.

PŘEDMLUVA

10. února 1939 ráno skonal sv. Otec Pius XI.; vedoucí list vatikánský „L'Osservatore Romano“ ve svém čísle datovaném 10. února 1939 a vytištěném několik hodin před smrtí Pia XI., přinesl znění jeho posledního apoštolského listu, určeného biskupům na Filipínách. Je tedy tento list takřka posledním mohutným písemným projevem velikého papeže. A zapadá dokonale do velikého jeho životního díla: jedná o věci, kterou se nepřetržitě obíral po všech 17 let svého pontifikátu o Katolické akci. Hned prvá jeho encyklika Ubi arcano jednala o Katolické akci. Poslední jeho apoštolský list jedná o ní zase. A kolik projevů o Katolické akci, ústních i písemných, učinil Pius XI., mezi oběma těmito mezními body!

Pieta a vděčnost k zesnulému velikému Ná-městku Kristovu přiměla nás, že vydáváme tento překlad.

Je pravda, list je typickým příkladem apoštolského listu o Katolické akci: Obsahuje mnohé zásady všeobecně platné; ale udává také pracovní cíle, které jsou výslovně přizpůsobeny poměrům na Filipínách. Nejpatrnější je to v oddílu jednajícím o náboženském vyučování; ale jeví se to i v odstavcích jiných. Kdyby byl psal sv. Otec pro poměry naše, nejedna podrobnost v listu uvedená by odpadla, nejedna by by-

la přidána nebo byla formulována jinak. Vždyť Katolická akce odpomáhá potřebám, které jsou v různých státech a zemích různé, a proto i když hlavní myšlenka zůstává všude táž, při aplikaci na konkrétní poměry jsou různé odstiny!

Myslíci čtenář nedá se pomásti několika takovými podružnými zvláštnostmi; nýbrž soustředí se v obdivu na velké všeobecné myšlenky, jimiž je prosycen celý list, a vyvodí si důsledky pro zvláštní potřeby naše.

A bude stále pamětliv, že tento list představuje zralou žeň nejlepších zkušeností sedmnáctiletého houževnatého usilování o nejúčelnější metody pracovní v Katolické akci!

S bolestí vzpomínáme, že přese všechny vaše horlivé a vytrvalé snahy i u vás, jako ve mnohých jiných zemích, stále více se stupňuje - na nejtěžší škodu pro duše - tichá válka a někdy i otevřený boj proti všemu, co jest v očích Svaté Matky Církve nejvzácnějším statkem. Rodina bývá otrásána až v samých základech častými útoky na svatost manželství; křesťanská výchova dětí, která tu musí zápasiti s překážkami jako u jiných národů, se často zanedbává nebo bývá vážně ohrožována bludy proti víře a mravnosti a pomluvami proti Církvi, která bývá líčena jako nepřítel pokroku, svobody a národních zájmů; občanský život jest ohrožen zločinou propagandou nauk podvracejících jakýkoli společenský řád, kdežto na druhé straně dělník se odcizuje praktickému křesťanskému životu, ať již častým znesvěcováním svátečního klidu, ať již přílišnou žízňí po zábavách a požitcích, které často vedou k mravní zvrácenosti.

Stačí všimnouti si tohoto stavu, abychom si představili smutnou budoucnost, kterou by si chystal váš ušlechtilý národ, kdyby se s obezřetnou pohotovostí ihned nepřikročilo k účinným lékům. Proto plníce svou povinnost Společného otce, jemuž přísluší péče o všechny církve, s upřímností a s otcovskou láskou posíláme vám, ctihodní bratří, tento list, v němž vám předkládáme několik úvah a praktických pokynů v důvěře, že mohou posloužiti při vaší pastýřské práci, a tak býti pro věřící záchranou z nebezpečí právě naznačených, a vésti je na chodníky věčné spásy.

Pro důstojné kněžství.

Především nutno zdůrazniti, jaký svrchovaný a rozhodující význam pro duchovní blaho národa má výchova dobrých kněží. Neboť kněží mají býti podle vůle Ježíše Krista „solí země a světlem světa“ (Mat. 5, 13—14), protože jsou pokračovateli v Jeho poslání jakožto Vykupitele a Posvětitelé.

„Přišel jsem, aby život měli a hojněji jej měli“ (Jan 10, 10), pravil Božský Učitel. A aby dopomáhal všem lidem všech dob k tomuto nadpřirozenému životu, jehož je původcem a zdrojem, Ježíš Kristus založil Církev a zřídil hierarchický apoštolát, propůjčuje prostým lidem biskupům a kněžím - nevýslovně vznešenou způsobilost udíleti duším život milosti. Tak chtěl spasiti člověka prostřednictvím člověka.

Z toho důvodu vždy jsme považovali výchovu způsobilých kněží za nejodpovědnější a nejtěžší povinnost ze všech přetěžkých povinností, které spočívají na našich bedrech, a vyhradili jsme pro sebe prefekturu posvátné kongregace seminářů a universit, abychom hodně zblízka mohli plniti tuto svou hlavní povinnost, kterou sdílíme s ostatními biskupy. Z téhož důvodu myslíme, že naším nejdůležitějším listem byla encyklika „O katolickém kněžství“, ve které podáváme své myšlenky o nevýslovně vznešené důstojnosti kněžství; a nařídili jsme, aby tato encyklika byla čtena a vykládána nejen seminaristům, nýbrž i všem kněžím.

Máme tu na mysli dokonalou výchovu a přípravu, jak je nutná u těch, kdo mají býti posvěceni pro tak vznešené služby; a myslíme tudíž na svatost a na vědění, které musejí býti nezbytnými pilíři kněžské horlivosti. Nestačí pro kněze, aby byl průměrně dobrým člověkem; vždyť je povolán, aby byl druhým Kristem, a má býti pro věřící vzorem svou ctností a dokonalostí

svého života. Podobně jeho vědění nemůže býti povrchní a ledabylé, nýbrž důkladné a rozsáhlé, jaké požaduje Bůh po svých služebnících a jaké křesťanský lid právem očekává od kněze.

Pokládáme tudíž ze svou povinnost znova zdůrazniti, abyste nabádali představené seminářů a profesory bohosloví, aby hluboce si rozvažili velmi těžké příkazy, jež jsme vydali v encyklice „O katolickém kněžství“ V tom ohledu je vybízíme, aby si stále připomínali přísná slova Andělského učitele: „Bůh nikdy neopouští své Církve tak, že by se nenašlo vhodných lidí v počtu dostačujícím pro potřeby lidu, jenom když nehodní budou propouštěni a hodní svěceni Když nebylo možno opatřiti tolik kněží, kolik je jich teď, bylo by lépe míti málo kněží, ale dobrých, než mnoho, ale špatných“ (Supplem., 9, 36, a. 4, ad Jum).

A je Naší vůlí, aby se Naš otcovský příkaz neomezoval toliko na přísný výběr kandidátů svatého kněžství, nýbrž aby se šlo ještě dále: aby se zachovávala *přísná kázeň* v životě seminárním i v samém životě kněžském; protože zvláště v těchto dobách změkčilosti a přehnané svobody spravedlivá přísnost je naprosto nutna pro přípravu a zabezpečení života mravně bezúhonného a apoštolsky horlivého.

Pomoc Katolické akce.

Nemůžeme však, ctihodní bratři, neviděti jednu věc: práce kněží, i když by byla vytrvalá a sebeochotnější, již nestačí, aby napravila všechny škody moderní společnosti; neboť (i když necháme stranou jiné vážné důvody) je jisto, že mnozí lidé, příslušející k nejrozmanitějším společenským třídám, zapomněli na Boha a Jeho Krista, a vzdálili se od Něho, a proto jsou dnes nepřístupní nebo i přímo nepřátelští k apoštolské práci kněží.

Z toho vyplývá nezbytná nutnost, aby na apoštolátním poslání církevních představených měli v jistém smyslu podíl i laici. Ti mají být vyškoleni a duchovně připraveni od kněží, mají bezúhonně žít křesťanským životem a mají připravovati cesty pro světlo pravdy a pro posvěcující působnost milosti v kruzích, které se stavějí vůči činnosti Církve nepřátelsky. Toto dílo mají konati jakožto snaživí a poslušní spolupracovníci Církve.

Z toho je patrno, že poslání těchto laiků je v jistém smyslu totéž jako poslání posvátné hierarchie a Ježíše Krista; to jest, získávati pro jiné duše život nadpřirozený, pěstiti jej a šířiti jej. Jejich činnost takto stává se vzácnou podporou a vhodným doplněním kněžského úřadu.

A právě proto hned od počátku svého pontifikátu obraceli jsme se k církevním představeným a k lidu s oteckou výzvou, aby věřící byli přiměřeně připravováni a organisováni pro takový apoštolát, jež pod nutkáním výroků z Písma svatého - jsme vymezili jako účast laiků na hierarchickém apoštolátu, a jež jsme nazvali „Katolická akce“

Pravíme „Katolická akce“ a mohli bychom říci: katolický život; neboť jako není činnosti bez života, tak není života bez činnosti. Katolická akce bere si za úkol vychovati katolíky upřímné, kteří by dokonale znali křesťanskou nauku, zamilovali si ji, podle ní byli dokonale živi, a tak podali důkaz, že je možno v jakémkoli prostředí, povolání a sociálním postavení dokonale splniti povinnosti, jež toto prostředí ukládá.

Takoví katolíci, bezúhonní a příkladní, proniknutí opravdovým křesťanským duchem a poslušní k Našemu hlasu, budou dále nutně a živě v sobě pociťovati touhu a povinnost spolupracovati s církevními představenými o to, aby mystické tělo Kristovo bylo budováno a rostlo

a aby počet jeho příslušníků se stále rozhojňoval.

Lze tedy právem tvrditi, že v těch, kdo skutečně milují a provádějí Katolickou akci, spadá dokonale v jedno život bezúhonný a horoucně katolický a život apoštolsky činný. A týž katolický život s jedné strany vzrůstá a zdokonaluje se v jednotlivci, a na druhé straně se rozlévá a zasahuje jiné bratry, v nichž takový život je nedokonalý nebo přímo pohaslý.

Členové Katolické akce jsou tedy v určitém stupni šířiteli a obránci nadpřirozeného života duší.

Z toho všeho vyplývá jasně, že Katolická akce není nikdy povahy hmotné, nýbrž duchovní; nepatří k řádu pozemskému, nýbrž nebeskému; nemá cílů politických, nýbrž náboženských. Její vlastní cíl ji rozlišuje zřetelně od každého hnutí a každého sdružení, které by si stanovilo cíle čistě pozemské a časné, i když snad vznešené a chvályhodné.

Nicméně je však Katolická akce také akcí sociální, protože napomáhá rozvoji nejvyššího dobra společnosti, království Ježíše Krista. Avšak Katolická akce není netečná ani k velikým problémům, které mučí společnost a projevují své důsledky i v řádu náboženském a mravním; studuje takové problémy a snaží se o jejich opravdové rozřešení podle zásad křesťanské spravedlnosti a lásky.

Některé předpoklady.

Nyní však musíme říci jinou věc, kterou jsme poznali při svých dlouholetých zkušenostech v práci o Katolickou akci, že totiž *osud Katolické akce je v rukou kněží*. Kněžstvo musí poznati teoreticky i prakticky tuto novou formu apoštolátu, která tvoří část posvátného úkolu kněžského.

Známe vaši otcovskou starostlivost o spásu duší; a jsme jisti, že se budete snažiti o to, aby všem vašim kněžím se dostalo takové přípravy: mladým kandidátům kněžství v semináři při přednáškách z pastýřského bohosloví, v nichž má Katolická akce tvořiti podstatnou část (jak to platí o klasických formách apoštolátu), kněžím pak, kteří již jsou v plné kněžské činnosti, ve zvláštních kursích, v nichž by se pěstila modlitba a studium a různé jiné prostředky a cesty, jež vymyslí Vaše horlivost.

Kněží takto připraveni - a opět si slibujeme, že budou podobně připraveni i řeholníci budou se musiti zasvětit obtížné práci, aby duchovně a prakticky vychovali pro Katolickou akci laiky: práce velmi záslužná, která bude si ce ukládati neustále ušlechtilé námahy, jež však budou hojně odměněny horlivostí, se kterou noví dělníci poskytnou Božím služebníkům svou velkodušnou a věrnou pomoc pro získání a duchovní pokrok jiných duší.

Nebudeme se tu dopodrobna ze široka rozepisovati o povaze, vznešenosti a nutnosti Katolické akce, protože je již řada dokumentů této svaté Stolicе, jednajících obšírně o těchto otázkách. Chceme tu však zdůrazniti jeden podstatný bod, který je takřka základním článkem Katolická akce, že totiž Katolická akce celou svou podstatou vyžaduje, *aby se rozvíjela v každé diecési pod přímou závislostí na biskupovi*. Opravdu, protože Katolická akce jest účastí laiků na hierarchickém apoštolátu, *patří biskupovi právo a povinnost, aby ji dal pevnou formu, aby ji organisoval a řídil ve své vlastní diecési*, ovšem tak, aby bylo usnadněno uspořádání celostátní. A na tento bod chceme obrátiti vaši pozornost, protože v každé diecési Katolická akce bude kypěti životem nebo bude psancem, bude úrodná nebo neplodná podle toho, jak ji budou chtíti míti biskup a jeho kněžstvo.

Vedle toho pro praktickou účinnost Katolické akce nelze dosti důrazně doporučit, aby její sdružení nejen žila v dokonalé shodě mezi sebou, nýbrž aby byla také vhodně uspořádána a pospojována *jednotou směrnice cílů*. Od farních sdružení Katolické akce k organismům diecésním; od těchto k řídicím střediskům celostátním, vše má být řádně zapojeno a skloubeno, jako údy jednoho těla. Proto také ústřední orgány jsou nutny jako prostředky jednotného uspořádání a mají za úkol udávat směr činnosti sdružení v celém národě, dávat náměty a návrhy diecésním střediskům, s patřičným ohledem, samo sebou se rozumí, na příslušného biskupa a s jeho souhlasem.

A nyní, ctihodní bratři, chceme k vám promluvit krátce a prostě o některých oborech činnosti, jimž Katolická akce na Filipínách se má hlavně věnovati.

Z V L Á Š T N Í Ú K O L Y

Obrana rodiny.

Především je nezbytno pracovati neúnavně o to, aby Kristus se vrátil do rodiny a znova zasedl tam na svůj trůn.

„Ježíš Kristus vládne v rodině, řekli jsme v encyklice „Ubi arcano“, „když jsouc vybudována na svátosti křesťanského manželství zachovává si neporušenost jako věc svatá.“

Katolická akce má směřovati ke křesťanské obnově rodiny, která jest zdrojem přirozeného života, zřízením, jež Bůh uspořádal, krbem, u něhož nadpřirozený život dítek Božích nalézá svůj první rozvoj.

Víme však, že i uprostřed vašeho milovaného národa nepřátelé Boží sahají ke všem prostřed-

kům, aby zesvětlili posvátné zřízení rodinné a snaží se šířit nauky přičící se nerozlučnosti manželství a šířit nové nauky a ohavné praktiky, které ničí život hned v samém začátku.

Je tedy třeba, aby Katolická akce a zvláště sdružení mužů a žen zavčas pracovaly proti tak zhoubnému zlu. To udělají, když především sami budou svatě živi v manželství; dále když budou šířit poznání katolického učení o manželství, jak jsme je vyložili a sebrali ve své encyklice „O křesťanském manželství“; když budou poučovat rodiče při plnění jejich povinností a když jim budou duchovně pomáhati; když budou připravovati nové rodiny tím, že budou mládež vychovávat vroucně křesťansky, takže tato vstupujíc ve stav manželství jest si vědoma i odpovědnosti, kterou bere na sebe.

Pro tento účel je vhodné šířit pěknou pobožnost k nejsvětější z rodin, k Rodině nazaretské, předváděti Ji jako vzor rodičům a dětem a zasvěcovati Ji křesťanskou rodinu, podle přání Našeho předchůdce Lva XIII. (apoštolský list *Neminem fugit*), které jest i přáním Naším.

Na tomto široším poli příležitostí ke konání dobra, jímž je obnova rodiny, velká část apoštolátu přísluší i ženě, jejíž horlivost pro Katolickou akci tu chceme zvláště pochváliti a stále více povzbuzovati. Proto se obracíme se svou otcovskou výzvou na katolické ženy, ať si jsou kteréhokoli věku, na malá děvčátka a odrostlé dívky, na matky a vdovy. Ať i ony, každá podle svých sil, postavení a možností, pomáhají při každém dobrém díle; ať jako statečné pomocnice nastoupí, aby posílily vojsko apoštolů Kristových pro záchranu duší; ať pracují zvláště při vyučování katechismu a ať upevňují mezi osobami svého pohlaví horlivost v plnění křesťanských povinností a získávají je pro život opravdové křesťanské zbožnosti. Tak přispějí k položení prvních základů k obnově rodiny a budou

pokračovati ve slavné tradici oněch prvních křesťanských žen, které si svou apoštolskou horlivostí zasloužily, aby se o nich čestně zmínil apoštol: „Pomáhej těm, které se mnou pracovaly v evangeliu“ (Filip. 4, 3).

Nepochybujeme o tom, že ženy ochotně poslechnou naši výzvy, takže z kvetoucích ženských sdružení vzejde bezpečný zisk pro domácí svatyni i pro veškerou občanskou společnost.

Náboženské vyučování.

Úkolem Katolické akce jest ve spolupráci s církevními představenými a v závislosti na nich pěstiti nadpřirozený život. Ale není možno opravdu směřovati k tomuto nadpřirozenému životu, neznáme-li ho.

A je to zase Božský Učitel, který nás mu učí, když prohlašuje: „To jest život věčný: aby poznali Tebe, jediného pravého Boha, a Toho, jejž jsi poslal, Ježíše Krista“ (Jan 7, 3).

Proto náboženské poučování, jsouc jako nezbytnou předehrou k nadpřirozenému životu, má býti prvou činností, k níž nabídne Katolická akce svou upřímnou spolupráci.

Tento katechetický apoštolát se jeví ještě nutnějším a naléhavějším za nynějších poměrů u vás i v jiných zemích, kde různé příčiny působí, že nesmírné množství dítek vyrůstá v městech i na venkově bez náboženského vzdělání.

Je Vaší povinností, ctihodní bratří, abyste požadovali od Katolické akce mocnou podporu pro toto ohromné dílo náboženského vyučování. Na prvním místě se musíte dáti do nejnaléhavější a nejnezbytnější práce (již jste již se slibnými úspěchy začali), to jest, abyste si ve vhodných ústavech vyškolili dobré katechety a katechetky; tyto ústavy budou oprávněny udíletí přiměřené tituly při ukončení zvláštních teoretických a praktických kursů. Na druhém místě

bude Katolická akce spolupracovati při zdokonalování dosavadních katechetských škol a na vybudování nových, kde je jich zapotřebí. Na třetím místě (a to je věc nesmírného významu) Katolická akce bude vám pomáhati, když budete všude zakládati farní školy katechetické, podle stanov posvátné kongregace koncilia a zvláště podle dekretu „Provido sane“ z 12. ledna 1935, používající v těchto školách nejlepších výchovatelských metod, aby se vyučování učinilo snadným, zajímavým a účinným.

Tento apoštolát křesťanské výchovy, nutný i proto, aby v mezích možnosti napravil nedostatky veřejné školy po stránce náboženské, bude úspěšnější, bude-li upraven podle jednotných směrnic; proto bude nutným vytvořiti v diecéších střediska, která by všecku tuto činnost jednotně pořádala a zůstávala ve styku s celostátními orgány Katolické akce.

Pro třídy vzdělané.

Universitní mládež, u vás velmi početná, vyžaduje zvláštní péče se strany Katolické akce. Universitní studenti opravdu představují budoucí vedoucí lidi ve společnosti na různých polích kultury, obchodu, průmyslu a veřejného života; ale v období svého studia jsou vydáni těžkým nebezpečím a nástrahám. Bude se snad zdáti velmi nesnadným podnikem, když se má vniknouti do universitního života a když se tam má vykonávati zdravý vliv. Ale právě tato obtížnost má býti mocnou pobídkou, abychom se dali do díla s velkodušností a abychom se s důvěrou svěřili milosti Boží, která dovede vítěziti nad každou nesnází. A opravdu, povzbuzující zkušenost Nám praví, že jinoši, planoucí apoštolským duchem, třeba i uprostřed množství vlažných a někdy i nepřátelských druhů mohou svou ctností a svou věrou veřejně vyznávanou po-

nenáhlů se státi středisky, která přitažlivě působí na druhy ve studiu, a nástroji způsobilými k dobývání duší.

Je tudíž krajně důležité, aby se v každém středisku vyššího studia vybudovala studentská sdružení s tím účelem, aby nejen vychovávala dokonalé křesťany, zachovávající křesťanskou mravouku při vykonávání svého povolání, nýbrž i horlivé apoštoly ve svém prostředí.

Také studenti škol středních mají býti předmětem zvláštní duchovní péče; a k tomu účelu doporučujeme i vám, ctihodní bratři, jako jsme to doporučili již i jiným, abyste v souhlase s příslušnými řediteli zřídili sdružení Katolické akce též v katolických středních školách a ústavech, mužských i ženských. Vzácné plody, které již uzrály v těchto „vnitřních sdruženích“, když v ústavech trvají již po několik let, mají býti pobídkou, aby byla zřízena v katolických ústavách všude. A My nepochybujeme, že Naše a vaše výzva se setká s dokonalou poslušností u řeholníků a řeholnic, kteří vedou s takovou starostlivostí katolické školy a ústavy, a kteří rádi ke svým starým zásluhám připojí nové.

Se srdečným pozváním se však obracíme na osoby studované a ve význačném společenském postavení, aby i ony vstoupily do Katolické akce. Získají z toho samy pro sebe vzácná dobrodiní. Současně však přispějí k tomu, že se ve sdruženích Katolické akce vytvoří ono prostředí zdravé kultury, která dnes nezbytně musí doprovázeti důkladnou náboženskou vyspělost a apoštolátní činnost. Takovéto osoby, kterým štědrá dobrota nebeského Otce dala větší dary než jiným, budou jistě živěji pociťovati v sobě povinnost, aby jako dobří služebníci použili i k prospěchu svých bližních těch hřiven, které jim Bůh svěřil a budou rovněž podporovati rozvoj apoštolátu ve svém prostředí.

Pro třídy chudobné.

Vaše otcovská péče ať se dále vztahuje mimořádným zájmem na dělnictvo jak tovární, tak na venkově. Ti jsou Nám zvláště drazí; neboť žijí v tom společenském postavení, které si zvolil sám náš Pán ve Svém smrtelném životě; dále svým hmotným postavením jsou vydáni do většího strádání, protože se jim často nedostává prostředků potřebných k životu důstojnému křesťana a také onoho duševního klidu, který je u lidí, majících zabezpečený zítřek. Bohužel jsou dělníci ve velké většině zbaveni oněch duchovních a mravních posil, které by dovedly je vysvoboditi z jejich úzkostí. Naopak právě jejich postavení na ně působí tak, že snáze podléhají oněm naukám, které samy o sobě opravdu říkají, že směřují k blahu dělníka a drobného člověka vůbec, ale které jsou plny zhoubných bludů. Ve skutečnosti tyto nauky útočí na křesťanskou víru, která zabezpečuje základy práva a sociální spravedlnosti, a odmítají ducha bratrství a lásky, zdůrazňovaného evangeliem; tento duch jediný dovede zajistiti upřímnou spolupráci mezi třídami. Mimo to, protože tyto komunistické nauky jsou založeny na čistém materialismu a protože podporují bezuzdné usilování o hmotné statky, které prý dovedou zcela ukojiti touhy lidské přirozenosti nezávisle na nadzemském cíli člověka, ukázaly se ve skutečnosti jako plné přeludů a jako neschopné, aby poskytly dělníku opravdové a trvalé blaho jak pro tělo, tak pro duši.

Protože z tohoto nebezpečí není vyjmut ani váš národ Filipinský, znova vás vybízíme, aby si rozjímal, co jsme vyložili ve Své encyklice „Quadragesimo anno“ a v encyklice „Divini Redemptoris“; v nich jsme vypsali, na kterých křesťanských zásadách musí býti vybudována společnost, ve které by měl dělník postavení dů-

stojné tvora, který byl stvořen k obrazu a podobnosti Božímu a který je povolán k věčné slávě.

Bude tedy třeba s opravdovostí pečovati napřed o duchovní potřeby dělnické třídy, k tomu účelu přizpůsobeným náboženským poučováním, a zvláště dělnickými exerciciemi; a na druhém místě ale se stejnou pečlivostí o jejich hmotné potřeby, činností a zařízeními, které jsme velice doporučili ve zmíněné již encyklice *Quadragesimo anno*. Tyto dva obory činnosti, náboženský a sociální, mají jíti ruku v ruce svorně vedle sebe. *Jeden bez druhého často nespraví sám nic.*

Hospodářsko-společenská zařízení, o nichž jsme se právě zmínili, nepatří ke Katolické akci ve vlastním slova smyslu, protože rozvíjejí svou činnost přímo na poli hospodářském a stavovském. Proto ona sama nesou odpovědnost za své jednání v otázkách čistě hospodářských. Protože však, jak jsme jindy řekli, mají býti proniknuta zásadami lásky a spravedlnosti, jimž učí Církev, a protože dále se mají řídit směrnicemi, jež v této tak choulostivé věci vydávají církevní představení, tato zařízení jsou nejen pozhledným pro hmotné a mravní povznesení dělníků, nýbrž i připravují půdu pro apoštolát Katolické akce v dělnických vrstvách.

Pokud se týká tohoto apoštolátu Katolické akce, označili jsme v téže encyklice *Quadragesimo anno* jeden ze způsobů, jež se v praxi osvědčily jako nejužitečnější a nejúčinnější: apoštolát konaný lidmi téhož povolání, k jakému patří ti, mezi nimiž koná. Velice tedy doporučujeme, aby Katolická akce pokud je to možno a pokud by tím netrpěla jednota organizace byla v dělnických kruzích prováděna hlavně dělníky, takže by se dosáhlo záchrany dělníka pomocí dělníka.

Chováme tedy naději, ctihodní bratří, že ~~by~~

dece usilovati o to, aby ve velikých průmyslových střediscích a je-li možno, v každé farnosti, vedle čtyř skupin Katolické akce se tvořily skupiny dobrých dělníků, „kteří mají býti prvními a bezprostředními apoštoly svých druhů v práci a kteří by se stali pro kněze výbornými pomocníky a zanašeli světlo pravdy na nesčetná místa, která se vzpírají činnosti sluhy Božího, buď pro zaryté předsudky nebo pro žalostnou náboženskou lhostejnost“ (encyklika Divini Redemptoris).

Na konec chceme dodati, že stálou starostí církevního apoštolátu a tudíž i Katolické akce má býti nejen aby nadpřirozený život v duších byl šířen, nýbrž také aby byl zachováván a hájen.

Nová pole činnosti.

Tato obranná činnost je nutná a závazná zvláště v těchto dobách, kdy nástrahy proti všemu, co je křesťanské, se stále množí, a to v míře hroživé. Je známo, že nepřítel všeho dobra, který má vždy na světě četné a věrné sluhy, ze všech vynálezů vědy si nadělal nástroje zhouby a smrti pro duše.

Stačilo by uvést veliké duchovní spousty způsobené protináboženským nebo prostě bezbarvým tiskem, kinem a rozhlasem, které by měly býti prostředkem k výchově a povznesení lidu.

Nuže, ctihodní bratři, již ve své encyklice o křesťanské výchově mládeže z 31. prosince 1929 důrazně jsme vybízeli katolíky, aby podporovali podniky (a akce), jejichž účelem jest „šířiti dobrou četbu, podporovati divadla opravdu výchovná; aby tedy zřizovali - třeba i s velikými oběťmi - divadla a kina, v nichž by ctnost nejen nijak netrpěla, nýbrž naopak mnoho získávala“ Potom, stále více přemýšlejíce o vzrůstajících zhoubách, jež šíří kino, bez váhání věno-

vali jsme, jak víte, celou jednu encykliku tomuto předmětu, totiž „Vigilanti cura“ z 29. června 1936.

Tyto své výzvy k obraně duší dnes se vši svou láskou opakujeme vám, vědouce, že i ve vaší zemi zmíněné prostředky působí velmi těžké škody.

Nezbytnost svornosti.

Dobře znajíce vaši pastýřskou horlivost jsme jisti, ctihodní bratří, že použijete všech prostředků, abyste pomohli k rozkvětu těm oborům apoštolské práce, k nimž vám právě radíme, a také jiným, jež byste pokládali za nutné. Nemůžeme však ukončiti tohoto svého listu, abychom vám nedoporučili ještě jeden prostředek, na nějž jsme poukazovali již mnohokrát při jiných příležitostech, a vždy s tímž cílem: ať se zachová jednota všech katolických sil, které pracují o rozšíření království Božího. Opravdu bez této svornosti, bez jednoty myslí a vůlí mnoho ušlechtilých snah se roztříští a přijde na zmar, nebo nedosáhne všech svých žádoucích úspěchů.

K tomu účelu i ve vašem státě nestačí jen zavést ony řídící orgány Katolické akce, o nichž již byla řeč, nýbrž bude nutné uspořádati vzájemný poměr v činnosti všech zařízení a sdružení, které jsme v jiných dokumentech nazvali „vzácnými pomocníky Katolické akce“

Rádi doufáme, že takto sjednocení poutem pokoje všichni členové Katolické akce, všechna zařízení a sdružení budou se sebezapíráním a s úspěchem pracovat o to, aby dosáhli cíle Katolické akce, to jest vítězství království Kristova v jednotlivcích, v rodinách a ve společnosti. A tak váš ušlechtilý a milovaný národ bude moci splnit své prozřetelnostní poslání horoucí věrou svých příslušníků. Ti „slyšíce slovo s ra-

dosti Ducha sv. , stanou se „vzorem všem věřícím“; a z jednotlivých vašich ostrovů se bude šířiti símě nadpřirozeného života, slovo Boží, do všech krajů rozlehlého Východu: „od vás se rozšířila řeč Páně na každém místě“ (k Sol. 1, 6—8).

Aby se splnila tato přání a aby vaše apoštolská práce měla šťastný úspěch, vyprošujeme ochranu Naší Matky a Královny, patronky Filipin, vzývající ji, aby ráčila dobrotivě přijmouti naše modlitby za náboženský a mravní rozvoj a za opravdový pokrok vašeho národa v milém a požehnaném pokoji království Kristova.

S těmito otcovskými city a v naději, že se vám dostane milosti, o niž prosíme, udělujeme vám z celého srdce své apoštolské požehnání, vám, ctihodní bratří, vašim kněžím, Katolické akci, všem věřícím tohoto drahého národa.

Dáno z Říma, u sv. Petra, ve svátek Katedry sv. Petra v Římě 18. ledna 1939, v XVII. roce Našeho pontifikátu.

Pius XI.

Trvalým odkazem Sv. Otce Pia XI.

zůstanou jeho encykliky. Papežské encykliky řeší jasně problémy mravní i sociální. Žítí v nadbytku, nemá-li bližní nejnutnější životní potřeby, není křesťanské. Závěry plynoucí z papežských encyklik jsou dalekosáhlé a sahají hluboko do svědomí všem křesťanům, chtějí-li být křesťany. Jsou jediným správným ukazovatelem cest z dnešního chaosu a budou-li zásady v nich obsažené nejen hlášány, nýbrž hlavně uplatňovány,lepší se poměr člověka k člověku i vztahy ve společnosti a mezi národy. Přeložil a rozčlenil univ. profesor dr. B. Vašek.

Encyklika Pia XI.:

O křesťanském manželství

(Casti connubii.) — Cena K 3.—, poštou K 3.50.

Rodina a manželství jsou otázkami života a smrti moderního lidstva. Jak hrozný chaos vládne dnes v těch otázkách. Encyklika Casti connubii je bezpečným majákem v této tmě a v zmatcích.

Encyklika Pia XI.:

O katolickém kněžství

(Ad catholici sacerdotii.) — Cena brož. K 3.—, poštou K 3.50.

Sv. Otec ve své otcovské péči o kněžský dorost vydává list o důstojnosti kněžského stavu.

Encyklika Pia XI.:

Quadragesimo anno

(O vybudování společenského řádu.) — III. vyd. Cena 3 K, poštou K 3.80.

Nikdy nebudeme moci být dostatečně vděční sv. Otci za to, že v této encyklice dal světu bezpečné směrnice v nejbolestnějších sociálních problémech doby. Znalost záchranných směrnic a hlavně jejich praktické uplatňování v životě opět vrátí spravedlnost do sociálního a hospodářského života

Encyklika Pia XI.:

Divini Redemptoris (O bezbožeckém komunismu)

S palčivou starostí (O postavení Církve v Německu.

II. vyd. Cena brož. 5 K.

Protivenství, která doléhají na Církev, vedla sv. Otce k vydání těchto dnes velmi potřebných encyklik. Na velmi četné problémy moderního života je zde dána bezpečná odpověď.

Encyklika Divini Redemptoris — O bezbožeckém komunismu, vyšla v levném lidovém vydání. Cena brož. o 80 K. Při hromadném odběru 100 výt. 75 K, 200 výt. 150 K, 500 výt. 350 K.

VELEHRAD, NAKLADATEL. DOBRÉ KNIHY. — LIDOVÉ
ZÁVODY TISK. A NAKLAD., S. S. R. O. V OLOMOUCI